

Μ ό δ α

Α. Ορισμός της Μόδας:

Η λέξη προέρχεται από τη λατινική λέξη **modus** και σημαίνει **τρόπος**. Η **μόδα** είναι ένας τρόπος ζωής, ένας ιδιαίτερος τρόπος έκφρασης σε μία συγκεκριμένη κοινωνία και εποχή που συνίσταται στην αποδοχή νέων ιδεών και τάσεων. Οι τάσεις της μόδας δεν αφορούν μόνο στην εμφάνιση ενός ανθρώπου, αλλά πολύ περισσότερο αφορούν σ' όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, την ψυχαγωγία, την τέχνη, τη διακόσμηση, τη συμπεριφορά και τις αξίες.

Οι μόδες έρχονται και παρέρχονται, κάποιες φορές μόνο αντέχουν στο χρόνο και ξεπερνούν το φράγμα του εφήμερου. Ειδικά στη σημερινή εποχή, συνήθως οι τάσεις γρήγορα ξεφτίζουν και ξεχνιούνται.

Η μόδα μπορεί να διακρίνεται από ποικιλία, έμπνευση και εναλλαγές. Μπορεί να υποδείξει καλόγουστες τάσεις ή να είναι κακόγουστη και στείρα. Η μόδα είναι ο καθρέφτης της κοινωνίας που τη γεννά. Έτσι, προσεγγίζοντάς την αντλούμε συμπεράσματα για την κοινωνία αυτή.

Β. Διαχρονική τοποθέτηση:

Η μόδα υπάρχει σε κάθε εποχή· αυτό διαπιστώνεται και αρχαιολογικά. Στη μινωική και μυκηναϊκή εποχή τα χρώματα ήταν έντονα, τα ρούχα φανταχτερά, τα κοσμήματα επιβλητικά. Στα βυζαντινά χρόνια το κυρίαρχο στοιχείο ήταν η λιτότητα. Στο νεοελληνικό διαφωτισμό η γαλλική κουλτούρα ήταν μόδα. Ωστόσο, η μόδα τότε ήταν προνόμιο των λίγων, των οικονομικά ισχυρών, ενώ σήμερα όλων των τάξεων.

Γ. Αίτια εξαιτίας των οποίων ακολουθούμε τη Μόδα:

1. Οι νέοι έχουν έμφυτη την τάση της καινοτομίας, της αλλαγής, είναι επαναστάτες και ακολουθούν μία νεωτεριστική πορεία, διαμορφώνουν καινούριες κατευθύνσεις.

2. Ακολουθώντας κανείς το μοντέρνο νιώθει ότι είναι αποδεκτός στο κοινωνικό σύνολο, στο οποίο ανήκει. Νιώθει καταξιωμένος, γιατί είναι ευθυγραμμισμένος με τα πρότυπα που αυτή προβάλλει και τα οποία υιοθετούνται από τα άτομα. Μ' άλλα λόγια, ο φόβος της κοινωνικής απόρριψης μας οδηγεί στη μόδα.

3. Πολλές φορές ακολουθούμε τη μόδα για λόγους επίδειξης, πλούτου και προβολής. Στην εποχή μας άλλωστε υπάρχουν ισχυροί παράγοντες που κατευθύνουν στην υιοθέτηση της μόδας με τους μηχανισμούς και τις μεθοδεύσεις τους (τεχνητοί παράδεισοι που ταυτίζονται με την χρήση συγκεκριμένων προϊόντων).

4. Η ξενομανία, είτε είναι δημιουργική αφομοίωση, είτε δουλκή αντιγραφή, είναι παράγοντας που μας ωθεί στη μόδα. Ο πολιτιστικός και οικονομικός ανταγωνισμός μέσα στο πλαίσιο της διεθνοποίησης του σύγχρονου πολιτισμού, επιβάλλει τη μόδα και την ακολουθούμε.

Δ. Θετικές επιδράσεις της Μόδας:

α. Είναι ένας σημαντικός παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης:

- Απασχολεί έναν μεγάλο αριθμό εργαζομένων.
- Δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και νέα εξειδικευμένα επαγγέλματα που απαιτούνται στο χώρο της μόδας.
- Αυξάνει την κατανάλωση και διευρύνει τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων (επέκταση αγορών).
- Βοηθά στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος με τις εξαγωγές των προϊόντων.

- Διαφημίζει τις πολιτισμικές συνήθειες μιας χώρας, αφού οι σχεδιαστές μόδας ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα και προβάλλουν τη δουλειά τους στο εξωτερικό διατηρώντας μεγάλα ή μικρά καταστήματα.

β. Επιδρά ευεργετικά στην ψυχολογία του ανθρώπου:

- Απαλλάσσει τον άνθρωπο από την πλήξη και την ανία που δημιουργεί το παλιό και το συνηθισμένο.

- Ικανοποιεί την τάση των ανθρώπων για διάκριση από το κοινωνικό σύνολο, ώστε να αισθάνονται ασφαλείς, «ωραίοι», αισιόδοξοι, δραστήριοι, γοητευτικοί, γεμάτοι αυτοπεποίθηση και αποδεκτοί από τους άλλους.

- Ικανοποιεί την έμφυτη τάση του ανθρώπου για αλλαγή, με εύκολο, πρακτικό και λειτουργικό τρόπο.

- Προσφέρει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να διαμορφώσει την προσωπικότητά του και την κρίση του εφόσον του επιτρέπει να διαλέγει αυτό που του αρέσει και του ταιριάζει μέσα από ένα μεγάλο αριθμό προϊόντων (π.χ. υιοθετεί το «στιλ» του επιχειρηματία, του καλλιτέχνη κ.λπ.).

- Ιδιαίτερα ο νέος βρίσκει έναν τρόπο έκφρασης και συμπεριφοράς και μάλιστα αντικομορμιστικό όπως ταιριάζει στην ηλικία του.

γ. Αναβαθμίζει το αισθητικό κριτήριο του ανθρώπου με νέα στοιχεία:

- Καλλιεργεί το αισθητικό κριτήριο του ανθρώπου.

- Αναπτύσσει την αίσθηση της κομψότητας και της ωραίας εμφάνισης παρακινώντας και άλλους να τον μιμηθούν.

δ. Έχει παγκόσμια επιρροή:

- Προωθεί διεθνικές τάσεις (ειρήνη, συναδέλφωση, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λπ.).

- Παρακολουθεί τις εξελίξεις, τις νέες τάσεις, τους νεωτερισμούς και τους καθιστά γνωστούς σε όλο τον κόσμο με εύκολο και πρακτικό τρόπο.

ε. Δημιουργεί πολιτισμό, γιατί αναγκάζει την επιστήμη και την τεχνολογία να αναζητά νέα υλικά και νέα στοιχεία (π.χ. τα ρεύματα της τέχνης).

E. Αρνητικές επιδράσεις της Μόδας:

Η άκριτη προσκόλληση στις επιταγές της μόδας:

α. Επιβαρύνει οικονομικά τον καταναλωτή:

- Αγορές υλικών αγαθών που καλύπτουν πλασματικές ανάγκες.

- Οδηγείται στην υπερεργασία, γεγονός που συρρικνώνει τον ελεύθερο χρόνο του και τον απομακρύνει από την ενασχόληση με δημιουργικές δραστηριότητες.

β. Δημιουργεί μια υλιστική αντίληψη για τη ζωή:

- Τα υλικά αγαθά συνιστούν προτεραιότητα και το άτομο αξιολογεί τα πάντα με γνώμονα το χρήμα.

- Εμπορευματοποιείται η ανθρώπινη επικοινωνία, καθίσταται επιφανειακή, επέρχεται η διάβρωση των ανθρώπινων σχέσεων.

- Καλλιεργεί μια αντίληψη σύμφωνα με την οποία η εξωτερική εμφάνιση ανάγεται σε παράγοντα επιτυχίας, ευτυχίας και καταξίωσης.

- Το άτομο απομακρύνεται από την προσπάθεια για τη διαμόρφωση μιας άρτιας προσωπικότητας.

- Ταυτίζει το «φαίνεσθαι» με το «είναι», αδιαφορώντας για τα πνευματικά αγαθά.

- Δεν καλλιεργεί τη σκέψη του και δεν ηθικοποιείται.

γ. Αποξενώνει τον άνθρωπο από τον εαυτό του - αλλοτρίωση:

- Υποχρεώνεται να ακολουθήσει έναν τρόπο ζωής (ενδυμασία, διασκέδαση, γλώσσα, συμπεριφορά) ξένο προς την προσωπικότητά του και τις ανάγκες του.

δ. Αμβλύνει το αισθητικό κριτήριο:

- Το άτομο δε σχηματίζει προσωπική άποψη για το ωραίο.
- Περιορίζεται η αυτονομία και η ελευθερία επιλογών.
- Οδηγείται στην παθητικοποίηση και τη μαζοποίηση, καταστρέφεται η γόνιμη πολυμορφία.

ε. Απομακρύνεται από τη γνήσια ψυχαγωγία.

στ. Αναπτύσσει την ξενομανία:

- Ο καταναλωτής στρέφεται προς τα ξενικά προϊόντα, που του επιβάλλονται από τη διαφήμιση, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

ζ. Επιφέρει αλλοίωση της πολιτιστικής ταυτότητας ενός λαού:

- Παραγκωνίζει την παράδοση.
- Τα ήθη και τα έθιμα θεωρούνται ξεπερασμένα και απορρίπτονται.
- Ο λαός οδηγείται στην τυποποίηση και την ομοιομορφία του κοσμοπολιτισμού.

ΣΤ. Η στάση που πρέπει να τηρούν οι νέοι απέναντι στις επιταγές της Μόδας:

- Οι νέοι να συνειδητοποιήσουν ότι η μόδα δεν αποτελεί αυτοσκοπό.
- Να θέτουν προσωπικά κριτήρια στην μόδα, ώστε να μην γελοιοποιούνται με επιλογές που δεν εναρμονίζονται με την προσωπικότητά τους.
- Να μην μονοπωλεί το ενδιαφέρον τους και να τους απομακρύνει από τις πνευματικές τους αναζητήσεις.
- Να εφαρμόζουν και στη μόδα, όπως και σε κάθε εκδήλωση της ζωής τους, τη θέση των αρχαίων «μέτρον άριστον».
- Να επιμένουν στο «είναι» και όχι στο «φαίνεσθαι», δηλαδή στην ουσία και όχι στην εικόνα.
- Να αξιολογούν και να συναναστρέφονται τους ανθρώπους που τους περιβάλλουν με κριτήριο της αξία τους και όχι την εικόνα τους.